

ODBORNÉ STANOVISKO HLAVNEJ KONTROLÓRKY K NÁVRHU ZÁVEREČNÉHO ÚČTU MESTA BREZNA ZA ROK 2022

V zmysle § 18f ods. 1 písmeno c) zákona č.369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov predkladám odborné stanovisko k návrhu záverečného účtu mesta Brezna za rok 2022.

Odborné stanovisko k návrhu záverečného účtu mesta Brezna za rok 2022 som spracovala na základe zverejneného návrhu záverečného účtu mesta Brezna za rok 2022.

A. VÝCHODISKÁ SPRACOVANIA ODBORNÉHO STANOVISKA K NÁVRHU ZÁVEREČNÉHO ÚČTU MESTA BREZNA

Návrh záverečného účtu mesta Brezna za rok 2022 je predložený na rokovanie mestského zastupiteľstva v zákonom stanovenej lehote do 30. júna rozpočtového roka a rovnako bol zverejnený najmenej 15 dní pred rokovaním mestského zastupiteľstva na úradnej tabuli, elektronickej úradnej tabuli a na webovom sídle.

1. Súlad so všeobecne záväznými právnymi predpismi

Návrh záverečného účtu mesta Brezna za rok 2022 (ďalej len „návrh záverečného účtu“) je spracovaný v súlade so zákonom č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy“).

2. Dodržanie informačnej povinnosti zo strany mesta

Návrh záverečného účtu bol verejne prístupný na úradnej tabuli mesta, na elektronickej úradnej tabuli a na webovom sídle mesta v zákonom stanovenej lehote v súlade s § 9 ods. 2 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení a § 16 ods. 9 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy. V súlade s platnou právnou úpravou bolo vykonané pripomienkové konanie k návrhu záverečného účtu (neboli zaslané žiadne pripomienky).

3. Dodržanie povinnosti auditu zo strany mesta

Mesto si splnilo povinnosť podľa § 16 ods. 3 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a dalo si overiť účtovnú závierku audítorom podľa osobitného predpisu, ktorým je zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov (§ 9 ods. 4).

2. Metodická správnosť predloženého návrhu záverečného účtu

Predložený návrh záverečného účtu obsahuje relevantné náležitosti podľa § 16 ods. 5 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy:

- a) údaje o plnení rozpočtu v členení podľa § 10 ods. 3 v súlade s rozpočtovou klasifikáciou,
- b) bilanciu aktív a pasív,
- c) prehľad o stave a vývoji dlhu,
- d) údaje o hospodárení príspevkových organizácií,
- e) hodnotenie plnenia programov rozpočtu mesta.

Prehľad o poskytnutých dotáciách podľa § 7 ods. 4 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy v členení podľa jednotlivých príjemcov je súčasťou časti B návrhu záverečného účtu pod názvom „Finančné usporiadanie vzťahov“.

Údaje o plnení rozpočtu sú spracované podľa rozpočtovej klasifikácie v súlade s Opatrením MF SR č. MF/010175/2004-42, ktorým sa ustanovuje druhová, organizačná a ekonomická klasifikácia rozpočtovej klasifikácie, ktorá je záväzná pri zostavovaní, sledovaní a vyhodnocovaní rozpočtov územnej samosprávy v znení neskorších predpisov.

B. ZOSTAVENIE ZÁVEREČNÉHO ÚČTU

Mesto pri zostavení návrhu záverečného účtu postupovalo podľa § 16 ods. 1 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a po skončení rozpočtového roka údaje o rozpočtovom hospodárení súhrnne spracovalo do záverečného účtu.

V súlade s § 16 ods. 2 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy finančne usporiadalo svoje hospodárenie vrátane finančných vzťahov k zriadeným alebo založeným právnickým osobám a fyzickým osobám - podnikateľom a právnickým osobám, ktorým poskytlo prostriedky svojho rozpočtu; ďalej usporiadalo finančné vzťahy k štátnemu rozpočtu, štátnym fondom, rozpočtom iných obcí a k rozpočtom vyšších územných celkov.

1. ROZPOČTOVÉ HOSPODÁRENIE

Viacročný programový rozpočet mesta Brezno na roky 2022 – 2024 (ďalej len „rozpočet“) bol schválený uznesením mestského zastupiteľstva č. 212/2021 zo dňa 15.12.2021.

Mesto zostavilo rozpočet podľa § 10 ods. 3 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy. Rozpočet bol zostavený a schválený ako prebytkový. Bežný rozpočet bol zostavený a schválený ako prebytkový a kapitálový rozpočet bol zostavený a schválený ako schodkový. Pri zostavovaní rozpočtu mesto plánovalo vykryť schodok kapitálového rozpočtu a výdavkové finančné operácie prebytkom bežného rozpočtu a úverom zo ŠFRB.

Zmeny rozpočtu sa v roku 2022 vykonávali v súlade s uznesením mestského zastupiteľstva č. 168/2016 zo 15.11.2016, na základe ktorého o zmenách rozpočtu za stanovených podmienok mohol rozhodnúť primátor mesta.

Mestské zastupiteľstvo okrem toho prerokovalo a schválilo 2 zmeny rozpočtu, o ktorých nemohol rozhodnúť primátor mesta.

- prvá zmena schválená dňa 6. apríla 2022 uznesením č. 46/2022
- druhá zmena schválená dňa 22. júna 2022 uznesením č. 84/2022

V roku 2022 boli vykonané zmeny rozpočtu 361 rozpočtovými opatreniami, o ktorých bolo písomne informované mestské zastupiteľstvo.

Rozpočtové hospodárenie najmä vo výdavkovej časti rozpočtu mesta v roku 2022 zasiahla rastúca inflácia, ktorá mala za následok rast cien tovarov a služieb. Rozpočtové hospodárenie ovplyvnil aj zákonný rast platových nárokov zamestnancov územnej samosprávy a najmä prijímané legislatívne úpravy, ktoré zasiahli tak príjmovú ako aj výdavkovú časť rozpočtu.

Hospodárenie mesta v roku 2022 dokumentuje nasledovná tabuľka:

	Schválený rozpočet	Rozpočet po zmenách	Čerpanie rozpočtu
Bežný rozpočet			
Bežné príjmy	17 587 741	20 014 220	20 014 224,73
Bežné výdavky	17 258 349	18 516 975	18 359 180,54
Prebytok bežného rozpočtu	329 392	1 497 245	1 655 044,19
Kapitálový rozpočet			
Kapitálové príjmy	13 608 646	5 086 129	5 086 128,62
Kapitálové výdavky	16 951 666	6 426 587	5 102 606,35
Schodok kapitálového rozpočtu	- 3 343 020	- 1 340 458	- 16 477,73
ROZPOČET			
Príjmy	31 196 387	25 100 349	25 100 353,35
Výdavky	34 210 015	24 943 562	23 461 786,89
PREBYTOK ROZPOČTU	- 3 013 628	+ 156 787	+ 1 638 566,46
Finančné operácie			
Príjmové finančné operácie	4 759 620	1 551 365	1 529 165,78
Výdavkové finančné operácie	1 745 992	1 672 573	1 672 570,27
Rozdiel vo finančných operáciách	3 013 628	- 121 208	- 143 404,49

(údaje sú uvedené v €)

Hospodárenie mesta je možné porovnať s uplynulým obdobím:

2021	Schválený rozpočet	Rozpočet po zmenách	Čerpanie rozpočtu
Bežný rozpočet			
Bežné príjmy	15 547 940	18 037 024	18 037 035,10
Bežné výdavky	14 617 461	16 466 888	16 341 380,87
Prebytok bežného rozpočtu	+ 930 479	+ 1 570 136	+ 1 695 354,23
Kapitálový rozpočet			
Kapitálové príjmy	4 981 499	2 329 104	2 239 104,90
Kapitálové výdavky	11 458 953	5 907 969	5 905 635,29
Schodok kapitálového rozpočtu	- 6 477 454	- 3 578 865	- 3 576 530,39
ROZPOČET			
Príjmy	20 529 439	20 366 128	20 366 140,00
Výdavky	26 076 414	22 374 857	22 247 316,16
SCHODOK ROZPOČTU	- 5 546 975	- 2 008 729	- 1 881 176,16
Finančné operácie			
Príjmové finančné operácie	6 835 000	3 750 777	3 748 454,23
Výdavkové finančné operácie	1 288 025	1 106 560	1 106 559,23
Rozdiel vo finančných operáciách	+ 5 546 975	+ 2 644 217	+ 2 641 895,00
2020	Schválený rozpočet	Rozpočet po zmenách	Čerpanie rozpočtu
Bežný rozpočet			
Bežné príjmy	16 839 810	17 452 505	17 452 508,48
Bežné výdavky	15 542 278	15 293 236	15 182 726,55
Prebytok bežného rozpočtu	1 297 532	2 159 269	2 269 781,93
Kapitálový rozpočet			
Kapitálové príjmy	4 929 941	2 457 442	2 457 440,69
Kapitálové výdavky	6 057 473	4 495 087	4 190 126,51
Schodok kapitálového rozpočtu	- 1 127 532	- 2 037 645	- 1 732 685,82
ROZPOČET			
Príjmy	21 769 751	19 909 947	19 909 949,17
Výdavky	21 599 751	19 788 323	19 372 853,06
PREBYTOK ROZPOČTU	+ 170 000	+ 121 624	+ 537 096,11
Finančné operácie			
Príjmové finančné operácie	170 500	1 740 660	1 707 985,47
Výdavkové finančné operácie	340 500	1 029 647	1 029 645,65
Rozdiel vo finančných operáciách	- 170 000	711 013	678 339,82

2019	Schválený rozpočet	Rozpočet po zmenách	Čerpanie rozpočtu
Bežný rozpočet			
Bežné príjmy	14 344 418	16 061 895	16 047 184,81
Bežné výdavky	13 891 139	15 710 712	15 589 320,75
Prebytok bežného rozpočtu	453 279	351 183	457 864,06
Kapitálový rozpočet			
Kapitálové príjmy	3 329 892	1 691 968	1 691 967,97
Kapitálové výdavky	5 828 128	4 973 200	4 853 288,30
Schodok kapitálového rozpočtu	- 2 498 236	- 3 281 232	- 3 161 320,33
ROZPOČET			
Príjmy	17 764 310	17 753 863	17 739 915,78
Výdavky	19 719 267	20 683 912	20 442 609,05
SCHODOK ROZPOČTU	- 2 044 957	- 2 930 049	- 2 703 456,27
Finančné operácie			
Príjmové finančné operácie	2 392 522	3 707 669	3 582 146,75
Výdavkové finančné operácie	347 565	341 292	341 290,88
Rozdiel vo finančných operáciách	2 044 957	3 366 377	3 240 855,87
2018	Schválený rozpočet	Rozpočet po zmenách	Čerpanie rozpočtu
Bežný rozpočet			
Bežné príjmy	12 882 514	16 577 245	16 526 079,83
Bežné výdavky	11 114 655	14 165 434	14 070 411,82
Prebytok bežného rozpočtu	1 767 859	2 411 811	2 455 668,01
Kapitálový rozpočet			
Kapitálové príjmy	3 471 144	4 601 778	1 558 232,84
Kapitálové výdavky	4 884 536	6 171 676	3 128 114,79
Schodok kapitálového rozpočtu	- 1 413 392	- 1 569 898	- 1 569 881,95
ROZPOČET			
PREBYTOK ROZPOČTU	+ 354 467	+ 841 913	+ 885 786,06
Finančné operácie			
Príjmové finančné operácie	0	2 336 809	814 786,45
Výdavkové finančné operácie	347 467	362 481	362 479,46
Rozdiel vo finančných operáciách	- 347 467	1 974 328	452 306,99

(údaje sú uvedené v €)

Z porovnania hospodárenia mesta je možné vyvodit' niekoľko skutočností, ktoré sú dôležité pre nastavenie finančného manažmentu mesta v nasledujúcom období:

- bol zaznamenaný výraznejší rast bežných príjmov, v dôsledku čoho sa zvýšilo aj čerpanie výdavkov,
- zvýšila sa bežná spotreba oproti minulému obdobiu, pozitívne je, že rast bežných výdavkov „nekopíroval“ rast bežných príjmov a hospodárenie bežného rozpočtu ostalo prebytkové,
- nepodarilo sa naplnit' rozpočet kapitálových príjmov a kapitálových výdavkov, odporúčam zvážiť zmenu prístupu k ich rozpočtovaniu.

1.1. PLNENIE ROZPOČTU PRÍJMOV

Vlastné príjmy bežného rozpočtu predstavovali daňové príjmy a nedaňové príjmy; kapitálového rozpočtu predstavovali najmä príjmy z predaja majetku. Cudzie príjmy bežného rozpočtu boli tvorené dotáciami na činnosť preneseného výkonu štátnej správy a príjmami od obcí na činnosť spoločnej úradovne; kapitálové príjmy boli tvorené dotáciami, ktoré mesto získalo cez projekty Európskej únie.

Mesto v roku 2022 plnilo rozpočet príjmov nasledovne:

	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutočnosť
Bežné príjmy	17 587 741	20 014 220	20 014 224,73
Kapitálové príjmy	13 608 646	5 086 129	5 086 128,62

(údaje sú uvedené v €)

v porovnaní s uplynulými rokmi:

2021	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutočnosť
Bežné príjmy	15 547 940	18 037 024	18 037 035,10
Kapitálové príjmy	4 981 499	2 329 104	2 329 104,90
2020	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutočnosť
Bežné príjmy	16 839 810	17 452 505	17 452 508,48
Kapitálové príjmy	4 929 941	2 457 442	2 457 440,69
2019	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutočnosť
Bežné príjmy	14 344 418	16 061 895	16 047 184,81
Kapitálové príjmy	3 329 892	1 691 968	1 691 967,97
2018	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutočnosť
Bežné príjmy	12 882 514	16 577 245	16 526 079,83
Kapitálové príjmy	3 471 144	4 601 778	1 558 232,84

(údaje sú uvedené v €)

Z porovnania je zrejmé, že bol dosiahnutý rast bežných príjmov oproti schválenému rozpočtu ako aj oproti uplynulému obdobiu. Bežné príjmy boli naplnené vysoko nad ich schválenú úroveň, čo hodnotím veľmi kladne. Kapitálové príjmy ako po minulé roky nedosiahli rozpočtovanú úroveň. Aj z uvedeného dôvodu som vykonala kontrolu plnenia kapitálových príjmov a čerpania kapitálových výdavkov, s výsledkami ktorej už bolo mestské zastupiteľstvo oboznámené.

Plnenie rozpočtu bežných príjmov

Bežné príjmy zahŕňajú vlastné príjmy (daňové a nedaňové) a cudzie príjmy (granty a transfery); ich plnenie bolo v roku 2022 nasledovné:

	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutočnosť
Daňové príjmy	10 457 139	11 187 055	11 187 055,06
Nedaňové príjmy	2 189 461	2 921 330	2 921 337,58
Granty a transfery	4 941 141	5 905 835	5 905 832,09

(údaje sú uvedené v €)

Plnenie bežných príjmov v rokoch 2021 až 2018 bolo nasledovné:

2021	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutočnosť
Daňové príjmy	9 860 335	10 442 810	10 442 811,33
Nedaňové príjmy	1 782 722	1 822 695	1 822 707,50
Granty a transfery	3 904 883	5 771 519	5 771 516,27
2020	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutočnosť
Daňové príjmy	10 407 723	10 004 682	10 004 682,96
Nedaňové príjmy	2 497 178	1 698 317	1 698 318,06
Granty a transfery	3 934 909	5 700 027	5 749 507,46
2019	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutočnosť
Daňové príjmy	9 454 675	9 504 024	9 504 027,83
Nedaňové príjmy	1 695 228	2 009 762	2 010 111,28
Granty a transfery	3 194 515	4 548 109	4 533 045,70

2018	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutočnosť
Daňové príjmy	8 285 360	8 775 528	8 775 530,57
Nedaňové príjmy	1 887 519	3 969 204	3 969 215,05
Granty a transfery	2 709 635	3 832 513	3 781 334,21

(údaje sú uvedené v €)

Z porovnania je zrejmé, že k zvýšeniu príjmov oproti minulosti došlo tak u daňových príjmov ako aj nedaňových príjmov a grantov a transferov. U všetkých rozpočtových kategórií bežných príjmov sa podarilo nielen naplniť parametre schváleného rozpočtu, ale ich aj prekročiť (u daňových príjmov, grantov a transferov výrazne).

Daňové príjmy

Najväčší podiel na celkovom objeme daňových príjmov má výnos dane poukazovanej územnej samospráve zo štátu, tzv. podielová daň zo štátneho rozpočtu (ŠR).

Jej vývoj od roku 2016 dokumentuje nasledovná tabuľka:

Rok	Schválený rozpočet	Skutočnosť
2016	6 879 219 €	6 969 997 €
2017	6 400 000 €	6 627 557 €
2018	8 285 360 €	8 775 531 €
2019	7 942 000 €	8 046 822 €
2020	8 307 851 €	7 871 216 €
2021	7 791 391€	8 150 393 €
2022	8 385 195€	9 023 177 €

Pri zostavovaní rozpočtu na rok 2022 nebolo možné jednoznačne stanoviť s akou výškou podielovej dane zo ŠR počítať. Ukázalo sa, že trend je pozitívny a mesto dosiahlo vyšší výnos podielovej dane zo ŠR ako si rozpočtovalo.

Iný trend zaznamenávame u vlastných daňových príjmov. Z prehľadu je zrejмый pokles výnosu dane z nehnuteľností a to u všetkých daní. Nižší ako za uplynulé obdobie je aj výnos z poplatku za komunálny odpad.

Vývoj plnenia výnosu z miestnych daní a poplatku za komunálny odpad a drobný stavebný odpad:

	Daň z pozemkov	Daň zo stavieb	Daň z bytov	Poplatok za komunálny odpad a drobný stavebný odpad
Skutočnosť 2016	162 899 €	633 644 €	68 619 €	489 646 €
Skutočnosť 2017	165 666 €	625 520 €	71 326 €	516 828 €
Skutočnosť 2018	166 647 €	600 951 €	75 302 €	495 735 €
Skutočnosť 2019	147 385 €	622 098 €	73 654 €	486 422 €
Skutočnosť 2020	243 693 €	1 075 645€	115 189 €	577 619 €
Skutočnosť 2021	254 280 €	1 190 423 €	117 452 €	594 338 €
Skutočnosť 2022	192 511 €	1 130 576 €	114 667 €	576 423 €

V roku 2022 bolo zdanených celkom 32 686 objektov, viac ako v roku 2021 - 31 262 objektov a tiež v roku 2020 - 30 550 objektov). Rástol aj počet daňových subjektov, v roku 2022 - 8 853, v roku 2021 - 8 749 a v roku 2020 - 8 664 daňových subjektov. V roku 2022 však výnos dane z nehnuteľností klesol, najviac u dane z pozemkov, tiež u dane zo stavieb a tiež u dane z bytov.

Nedoplatky na dani z nehnuteľností k 31. 12. 2022 predstavujú čiastku 311 100,36 €; v počte 322 daňových subjektov, z toho fyzické osoby 285 a právnické osoby 37 (k 31. 12. 2021 - 336 770,16 €, v počte 303 daňových subjektov, z toho fyzické osoby 265 a právnické osoby 38).

Výber ostatných miestnych daní v roku 2022 v porovnaní s minulými rokmi dokumentuje nasledujúca tabuľka:

	2018	2019	2020	2021	2022
Daň za psa	18 028,22	16 604,63	14 553	13 352	12 791
Za nevýherné hracie automaty	1 100,00	1 010,00	150	825	250
Za predajné automaty	675,00	675,00	544	533	638
Za ubytovanie	19 187	21 424,60	16 474	14 805	17 721
Za užívanie verejného priestranstva	78 537,04	87 548,55	89 424	106 016	116 769

(údaje sú uvedené v €)

U ostatných miestnych daní nie je zrejmý nárast u všetkých daní, klesol výnos dane za psa a dane za nevýherné automaty. Vyšší ako za uplynulé obdobie je výnos z dane za užívanie verejného priestranstva a dane za ubytovanie.

Pri plnení daňových príjmov za rok 2022 je teda možné konštatovať, že ich stabilným základom, ktorý aj za uplynulé obdobie má stabilne rastúci trend, je podielová daň zo ŠR. Podielová daň zo ŠR predstavuje 80,65 % z celkových daňových príjmov mesta.

Podielová daň zo ŠR predstavuje významný podiel aj na celkových bežných príjmoch mesta – v roku 2022 to bolo 45,08 % (v roku 2021 - 45,19 % a v roku 2020 - 45,10 %).

Nedaňové príjmy

Zahŕňajú príjmy z podnikania a vlastníctva majetku a príjmy z administratívnych a iných poplatkov; ich plnenie bolo v roku 2022 nasledovné:

	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutočnosť
Z podnikania a vlastníctva majetku	926 656	1 484 963	1 484 964,60
Administratívne a iné poplatky	1 166 405	1 240 045	1 240 048,61
Úroky	100	0	0,00
Iné nedaňové príjmy	96 300	196 322	196 324,37

(údaje sú uvedené v €)

v porovnaní s rokmi 2021 až 2018:

2021	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutočnosť
Z podnikania a vlastníctva majetku	856 756	839 453	839 455
Administratívne a iné poplatky	829 266	772 657	772 664
Úroky	200	0	0
Iné nedaňové príjmy	96 500	210 585	210 588
2020	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutočnosť
Z podnikania a vlastníctva majetku	1 604 971	527 909	527 906,59
Administratívne a iné poplatky	748 957	638 379	638 380,15
Úroky	7 000	74	74,96
Iné nedaňové príjmy	136 250	531 955	531 956,36
2019	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutočnosť
Z podnikania a vlastníctva majetku	584 581	869 531	869 529,80

Administratívne a iné poplatky	1 003 247	901 588	901 930,59
Úroky	100	6 569	6 569,67
Iné nedaňové príjmy	107 300	232 074	232 082,22
2018	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutočnosť
Z podnikania a vlastníctva majetku	811 331	2 656 561	2 656 562,07
Administratívne a iné poplatky	994 218	1 038 797	1 038 804,42
Úroky	500	32	32,71
Iné nedaňové príjmy	81 470	273 814	273 815,85

(údaje sú uvedené v €)

Významný nárast oproti minulému roku bol zaznamenaný u príjmov z podnikania a vlastníctva majetku ako aj u iných administratívnych poplatkov a iných poplatkov.

Príjmy z podnikania - dividendy z účasti na majetku v iných spoločnostiach, konkrétne z akciovej spoločnosti Veolia Energia Brezno, a. s. mesto získalo vo výške 14 541,34 € (v roku 2021 - 22 208,28 €).

Príjmy z prenajatých pozemkov dosiahlo mesto vo výške 1 137 200,11 € (v roku 2021 - 481 514,58 €), z toho najvyššie príjmy boli z prenájmu lesných a ostatných pozemkov vlastnej obchodnej spoločnosti LESY MESTA - 998 890 € .

Mesto každoročne získava príjmy z prenajatých budov, priestorov a objektov – v roku 2022 to bolo 232 799,65 € (v roku 2021 vo výške 234 735,39 €) a príjmy z prenajatých strojov, prístrojov, zariadení, techniky a náradia vo výške 96 513 €, ide o príjem z prenájmu tepelných zdrojov Veolia Energia Brezno a. s., pričom 60 000,00 EUR je mesto Brezno podľa platného dodatku ku zmluve povinné investovať späť do technologických zariadení na výrobu tepla.

Granty a transfery

Ide o príjmy získané v rámci sektoru verejnej správy, sú to príjmy účelovo určené na financovanie preneseného výkonu štátnej správy, dotácie z Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR, z Banskobystrického samosprávneho kraja, účelové dary od fyzických a právnických osôb a iné dotácie. Najväčší objem týchto finančných prostriedkov je určený na financovanie základných škôl (ide o prostriedky zo ŠR na prenesený výkon štátnej správy v školstve).

Schválený rozpočet grantov a transferov bol vysoko prekročený. V roku 2022 boli mestu poskytnuté transfery vo výške 5 905 832,09 €, v roku 2021 - 5 771 516,27 €. Rast príjmov z grantov a transferov je evidentný a je to pre mesto skvelá vizitka a ocenenie práce pri získavaní grantov a transferov.

V návrhu záverečného účtu je spracovaný podrobný prehľad o poskytnutých transferoch a grantoch pre mesto – je uvedený poskytovateľ, účel a aj poskytnutá suma. Najväčší objem z poskytnutých transferov predstavujú normatívne a nenormatívne finančné prostriedky určené najmä na financovanie školstva, avšak významný objem predstavujú aj transfery do oblasti sociálnej práce.

Plnenie rozpočtu kapitálových príjmov

Schválený rozpočet vlastných kapitálových príjmov (z predaja kapitálových aktív – pozemkov, budov a bytov) sa v priebehu roka upravoval na základe skutočne získaných výnosov z predaja majetku mesta a rovnako sa upravoval aj rozpočet kapitálových grantov a transferov:

	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutočnosť
Príjem z predaja majetku	2 200 000	972 744	972 745,08
Tuzemské kapitálové granty a transfery	11 408 646	4 113 385	4 113 383,54

(údaje sú uvedené v €)

Schválený rozpočet na rok 2022 sa nepodarilo naplniť a to tak pri vlastných (príjem z predaja majetku) ako aj pri cudzích príjmoch (granty a transfery). Pri kontrole plnenia kapitálových príjmov som dávala odporúčania ako sa s touto skutočnosťou do budúcnosti vysporiadať. V tejto súvislosti je dôležité uviesť, že je potrebné prijať adekvátne opatrenia, pretože vlastné kapitálové príjmy mesto potrebuje, nakoľko nemá iné zdroje (okrem prebytku bežného rozpočtu) na spolufinancovanie investičných rozvojových programov.

V roku 2022 mesto získalo granty a transfery:

Poskytovateľ	Výška v €	Účel
MŽP SR	347 118,60	Kompostáreň
MIRRI SR	272 330,98	Cyklotrasa C2, C5, C10
NFM	557 069,32	AS-klíma
MIRRI SR	9 057,89	Cyklotrasa Brezno - Valaská
MŽP SR	97 528,61	Vodozádržné opatrenia
MPRV SR	304 502,08	Regenerácia vnútroblokov I. – ul. Malinovského
MPRV SR	218 764,60	Regenerácia vnútroblokov I. – ŠLN
MPRV SR	142 944,09	Regenerácia vnútroblokov I. – 9. mája pri kostole
MIRRI SR	77 004,95	Modernizácia zastávok
BBSK	200 000,00	Obnova mestskej veže
BBSK	353 702,83	Cyklodoprava ul. Švermova
BBSK	49 095,64	Cyklodoprava ul. ČSA
BBSK	42 459,00	ZPS a DS BOŽENKA – Dôstojná staroba
MIRRI SR	1 199 990,18	Multifunkčná športová hala Pionierska ul.
MŠVVaŠ SR	100 000,00	Rekonštrukcia strechy ZŠ s MŠ KR Pionierska 4

(údaje sú uvedené v €)

v roku 2021:

Poskytovateľ	Výška v €	Účel
MIRRI SR	34 045,81	Cyklotrasa Brezno - Valaská
MPRV SR	2 451,00	Rozšírenie kapacity MŠ Nálepka
MPRV SR	191 701,38	Zlepšenie kompetencií žiakov (MPČL)
MPRV SR	72 088,25	Zlepšenie kompetencií žiakov (P4)
MPRV SR	9 034,65	Zlepšenie kompetencií žiakov (P2)
MPRV SR	284 500,49	Margitin park
MPRV SR	39 794,96	Regenerácia vnútroblokov - ŠLN
MPRV SR	8 056,00	Detské jasle Mazorníkovo
MPRV SR	8 056,00	Detské jasle Hradby
NFM	280 000,00	Nórske fondy
MV SR	3 700,00	Zlepšenie vybavenia ŠJ – P2
MV SR	5 000,00	Zlepšenie vybavenia ŠJ – P4
BBSK	121 381,52	Cyklotrasa Brezno - Valaská
BBSK	150 478,01	Cyklotrasa ul. ČSA
BBSK	13 385,07	Obnova Radnice
BBSK	200 000,00	Obnova mestskej veže
MPSVaR SR	48 800,00	Výstavba detského inkluzívneho ihriska

(údaje sú uvedené v €)

v roku 2020:

Poskytovateľ	Výška v €	Účel
MIRRI SR	446 937,26	Cyklotrasa Brezno - Valaská
MPRV SR	343 871,35	Rozšírenie kapacity MŠ ŠDC
MPRV SR	30 349,15	Rozšírenie kapacity MŠ Nálepko
MPRV SR	84 084,58	Margitin park
MPRV SR	1 710,00	Regenerácia zelene – Fr. Kráľa
MPRV SR	25 499,20	Regenerácia zelene – Malinovského
MPRV SR	7 741,17	Regenerácia zelene – 9. mája pri kostole
BBSK	65 920,16	Obnova Radnice
MDV SR	250 000,00	Cykloprístrešky
MDV SR	40 580,00	Cyklotrasa C3, C100

(údaje sú uvedené v €)

1.2. ČERPANIE ROZPOČTU VÝDAVKOV

Čerpanie výdavkov je priamo závislé na plnení príjmov (bežné výdavky) a na disponibilných kapitálových zdrojoch (kapitálové výdavky). Čerpanie bežných výdavkov bolo prekročené oproti schválenému rozpočtu, naopak čerpanie kapitálových výdavkov rozpočtovanú úroveň, z dôvodu nedostatku zdrojov, nedosiahlo.

V roku 2022 boli výdavky čerpané nasledovne:

	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutočnosť
Bežné výdavky	17 258 349	18 516 975	18 359 180,54
Kapitálové výdavky	16 951 666	6 426 587	5 102 606,35

(údaje sú uvedené v €)

v porovnaní s rokmi 2021 - 2018:

2021	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutočnosť
Bežné výdavky	14 617 461	16 466 888	16 341 680,87
Kapitálové výdavky	11 458 953	5 907 969	5 905 635,29
2020	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutočnosť
Bežné výdavky	15 542 278	15 293 236	15 182 726,55
Kapitálové výdavky	6 057 473	4 495 087	4 190 126,51
2019	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutočnosť
Bežné výdavky	13 891 139	15 710 712	15 589 320,75
Kapitálové výdavky	5 828 128	4 973 200	4 853 288,30
2018	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutočnosť
Bežné výdavky	11 114 655	14 165 434	14 070 411,82
Kapitálové výdavky	4 884 536	6 171 676	3 128 114,79

(údaje sú uvedené v €)

Rastúci je trend čerpania bežných výdavkov, ktorý sa za uplynulé obdobie nezastavil, naopak výrazne rastie (cca o 2 ml. €) a určite rásť bude najmä z dôvodu výrazného rastu cien, vysokej inflácie a z dôvodu legislatívnych zásahov – noviel zákonov, ktoré majú vplyv na výdavkovú časť rozpočtu.

Čerpanie rozpočtu bežných výdavkov

Vývoj čerpania rozpočtu bežných výdavkov:

Rok	Rozpočet po zmenách	Skutočnosť
2016	10 796 933 €	10 785 942 €
2017	11 851 286 €	12 028 711 €
2018	14 165 434 €	14 070 411 €
2019	15 710 712 €	15 589 320 €
2020	15 293 236 €	15 182 726 €
2021	16 466 888 €	16 341 681 €
2022	18 516 975 €	18 359 181 €

Bežné výdavky boli v roku 2022 podľa ekonomickej rozpočtovej klasifikácie čerpané nasledovne:

	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutočnosť	% plnenia
Mzdy, platy, OON	7 065 847	7 418 467	7 385 402,08	99,55
Poistné a príspevky do poisťovní	2 749 237	2 797 329	2 791 720,85	99,80
Tovary a služby	3 864 825	4 293 242	4 180 656,44	97,38
Bežné transfery	3 479 528	3 941 461	3 934 928,29	99,83
Splácanie úrokov	98 912	66 476	66 472,88	100,00

v porovnaní s minulým obdobím:

2021	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutočnosť	% plnenia
Mzdy, platy, OON	5 924 019	6 653 562	6 646 655,75	99,90
Poistné a príspevky do poisťovní	2 342 764	2 529 998	2 525 149,80	99,81
Tovary a služby	3 322 868	3 887 725	3 780 583,09	95,39
Bežné transfery	2 952 090	3 329 238	3 322 928,38	99,81
Splácanie úrokov	75 720	66 365	66 363,85	100,00
2020	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutočnosť	% plnenia
Mzdy, platy, OON	6 368 409	6 320 009	6 302 832,55	99,73
Poistné a príspevky do poisťovní	2 395 049	2 306 708	2 306 643,94	99,99
Tovary a služby	4 011 863	3 743 680	3 650 418,69	97,51
Bežné transfery	2 686 411	2 852 493	2 852 487,07	100,00
Splácanie úrokov	80 546	70 346	70 344,30	100,00
2019	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutočnosť	% plnenia
Mzdy, platy, OON	5 521 784	5 803 057	5 769 795,56	99,43
Poistné a príspevky do poisťovní	2 206 062	2 216 294	2 216 226,79	99,99
Tovary a služby	3 618 230	4 311 746	4 228 626,95	98,07
Bežné transfery	2 448 733	3 301 591	3 296 649,27	99,85
Splácanie úrokov	96 330	78 024	78 022,18	100,00
2018	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutočnosť	% plnenia
Mzdy, platy, OON	4 569 997	5 110 105	5 110 088,42	100,00
Poistné a príspevky do poisťovní	1 752 369	1 972 376	1 972 296,43	100,00
Tovary a služby	2 527 729	3 992 290	3 897 660,99	97,63
Bežné transfery	2 150 847	3 011 095	3 010 799,28	100,00
Splácanie úrokov	113 713	79 568	79 566,70	100,00

(údaje sú uvedené v €)

Čerpanie bežných výdavkov je v návrhu záverečného účtu podrobne komentované aj podľa jednotlivých funkcií, ktoré samospráva mesta zabezpečuje (funkčná klasifikácia). V komentári je uvedené aké výdavky boli realizované v rámci školstva, sociálnej starostlivosti, kultúry, športu ale aj v rámci rozvoja obce a v rámci plnenia samosprávnych funkcií, ktoré mesto zabezpečuje prostredníctvom úradu a svojich organizácií.

Čerpanie rozpočtu kapitálových výdavkov

V návrhu záverečného účtu je kvalitne spracovaný podrobný prehľad čerpania kapitálových výdavkov podľa ekonomickej klasifikácie, podľa funkčnej klasifikácie a podľa jednotlivých rozvojových programov.

V roku 2022 bol schválený rozpočet kapitálových výdavkov vo výške 16 951 666 €, tento rozpočet bol v rámci procesu schvaľovania zmien rozpočtu upravený na sumu 6 426 587 €. Skutočnosť čerpania kapitálových výdavkov bola 5 102 606,35 €. Nízke čerpanie kapitálových výdavkov – plánovaných investičných rozvojových programov sa opakuje – v roku 2021 bol schválený rozpočet kapitálových výdavkov vo výške 11 458 953 €, skutočnosť čerpania kapitálových výdavkov bola 5 905 635,29 €.

	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutočnosť
Nákup pozemkov a nehmotných aktív	113 877	55 178	55 176,94
Nákup budov, objektov alebo ich častí	130 000	141 774	141 773,00
Nákup strojov, prístrojov a zariadení	1 427 809	321 544	297 565,89
Nákup dopr. prostriedkov	213 734	228 829	228 827,75
Projektová dokumentácia	742 516	389 970	389 964,20
Realizácia stavieb	13 799 005	4 239 226	2 939 233,69
Rekonštrukcie a modernizácia strojov a zariadení	99 190	109 504	109 503,14
Ostatné kapitálové výdavky	0	14 630	14 629,67
Kapitálové transfery	425 535	925 932	925 932,07
Kapitálové transfery - NO	0	289 363	289 362,60

(údaje sú uvedené v €)

V návrhu záverečného účtu je podrobne spracovaný komentár k jednotlivým investičným rozvojovým programom, rozpočet a počet rozvojových programov sa upravil v rámci procesu schvaľovania zmien rozpočtu mestským zastupiteľstvom alebo v zmysle uznesenia č. 168/2016 z 15.11.2016 primátorom mesta.

Aj na základe skutočností uvedených v návrhu záverečného účtu a tiež na základe výsledkov mojej kontroly čerpania kapitálových výdavkov odporúčam zvýšenú pozornosť venovať finančnému riadeniu investícií a v rámci nej sa sústrediť na dokončovanie rozvojových programov. Je treba nastaviť finančný manažment zdrojov k zadávaniu projektov a k rozpracovanosti rozvojových programov, nakoľko výška vlastných zdrojov je minimálna. Mesto opakovane v uplynulom období nedokáže naplniť rozpočet kapitálových príjmov, rezervný fond v roku 2023 vytvára len vo výške 18 661,08 € (zostatok rezervného fondu k 31.12.2022 bol 0 €) a z prebytku bežného rozpočtu a z kapitálových príjmov musí hradiť zvyšujúce sa splátky návratných zdrojov financovania.

Čerpanie kapitálových výdavkov, t. j. realizácia plánovaných investičných rozvojových programov je závislé od zdrojov, ktorými sú v súčasnosti len kapitálové dotácie z rozpočtu EÚ a SR. Na spolufinancovanie plánovaných investičných rozvojových programov treba vlastné zdroje vytvoriť, pretože prebytok bežného rozpočtu v priebehu rozpočtového roka sa musí prednostne použiť na splátky návratných zdrojov financovania.

V situácii vysokej percentuálnej dlhovej služby sa nedá počítať ani s prijatím návratných zdrojov financovania (disponibilná výška v závislosti od dlhovej služby by aj tak nekryla potrebu financovania všetkých rozpočtovaných a rozpracovaných investičných rozvojových programov).

V rámci schvaľovania záverečného účtu za rok 2021 bol schválený prídel z prebytku hospodárenia do rezervného fondu vo výške 55 506,94 €, spolu s počiatočným stavom vo výške 9 345,89 € celková výška rezervného fondu v roku 2022 bola 64 852,83 €. V takejto výške bol rezervný fond v roku 2022 úplne vyčerpaný na kapitálové výdavky.

1.3. FINANČNÉ OPERÁCIE

Súčasťou rozpočtu sú aj finančné operácie, ktorými sa vykonávajú prevody z peňažných fondov a realizujú sa návratné zdroje financovania a ich splácanie. Za finančné operácie sa považujú aj poskytnuté pôžičky a návratné finančné výpomoci z rozpočtu a ich splátky, vystavené a prijaté zmenky, predaj a obstaranie majetkových účastí. Finančné operácie nie sú súčasťou príjmov a výdavkov rozpočtu mesta.

Príjmové finančné operácie v roku 2022:

	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutočnosť
Z ostatných finančných operácií	0	734 626	712 426,66
Tuzemské úvery, pôžičky	4 759 620	816 739	816 739,12

(údaje sú uvedené v €)

Cez príjmové finančné operácie sa v roku 2022 zapojili do rozpočtu

- nevyčerpané účelovo určené prostriedky (611 895,66 €),
- nevyčerpané účelovo určené prostriedky Environmentálneho fondu (76 813,89 €)
- finančné prostriedky čerpané z fondu opráv a údržby bytov (7 661,91 €),
- prostriedky rezervného fondu (55 506,94 €),
- prostriedky z návratných zdrojov financovania (816 739,12 €).

Výdavkové finančné operácie v roku 2022:

	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutočnosť
Splácanie domácej istiny	1 745 992	1 560 467	1 560 465,44
Iné finančné operácie	0	112 106	112 104,83

(údaje sú uvedené v €)

Cez výdavkové finančné operácie sa uhradili splátky istiny návratných zdrojov financovania:

- z úveru na Dostavbu a stavebné úpravy zimného štadióna (z r. 2005) 159 255,98 €
- z úveru na Dostavbu a stavebné úpravy zimného štadióna (z r. 2009) 100 420,80 €
- z úveru ŠFRB na výstavbu 23 b.j. Mazorník 12 395,70 €
- z úveru ŠFRB na výstavbu bytov Nálepková 17 024,52 €
- z úveru ŠFRB na výstavbu 24 b.j. ŠLN 20 994,94 €
- z úveru ŠFRB na výstavbu Dom seniorov a denný stacionár 27 290,70 €
- z prevzatého úveru HOTEL ĎUMBIER s.r.o. 6 343,68 €
- z investičného úveru (2021) 400 000,00 €

Cez výdavkové finančné operácie mesto uhradilo aj splátky krátkodobého úveru, ktorý bol zastupiteľstvom schválený vo výške 900 000 € a ktorý bol čerpaný vo výške 816 739,12 € a v tejto sume bol aj do konca roka 2022 splatený.

V rámci iných finančných operácií bola vykázaná splátka istiny a úroku z úveru zo ŠFRB – v roku 2021 bol schválený úver od ŠFRB na výstavbu nájomného bytového domu na Mazorníkove. V roku 2022 neboli mestom čerpané žiadne finančné prostriedky súvisiace s výstavbou, a preto sa splátky úveru a úroku vykazujú ako iná výdavková finančná operácia.

1.4. VÝSLEDOK HOSPODÁRENIA

Výsledok rozpočtového hospodárenia sa zisťuje po zúčtovaní celkových príjmov a výdavkov ako výsledok ich súhrnnej bilancie. Výsledok rozpočtového hospodárenia môže byť prebytok alebo schodok jej rozpočtu; podľa § 2 písm. b) a c) a § 10 ods. 3 písm. a) a b) zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy; prebytkom rozpočtu je kladný rozdiel medzi príjmami a výdavkami rozpočtu, schodkom rozpočtu je záporný rozdiel medzi príjmami a výdavkami rozpočtu. Pod príjmami a výdavkami rozpočtu sa chápu bežné príjmy a bežné výdavky (bežný rozpočet) a kapitálové príjmy a kapitálové výdavky (kapitálový rozpočet); súčasťou príjmov a výdavkov rozpočtu nie sú finančné operácie.

Hospodárenie mesta v roku 2022 dokumentuje nasledovná tabuľka:

	Schválený rozpočet	Rozpočet po zmenách	Čerpanie rozpočtu
Bežný rozpočet			
Bežné príjmy	17 587 741	20 014 220	20 014 224,73
Bežné výdavky	17 258 349	18 516 975	18 359 180,54
Prebytok bežného rozpočtu	329 392	1 497 245	1 655 044,19
Kapitálový rozpočet			
Kapitálové príjmy	13 608 646	5 086 129	5 086 128,62
Kapitálové výdavky	16 951 666	6 426 587	5 102 606,35
Schodok kapitálového rozpočtu	- 3 343 020	- 1 340 458	- 16 477,73
ROZPOČET			
Príjmy	31 196 387	25 100 349	25 100 353,35
Výdavky	34 210 015	24 943 562	23 461 786,89
PREBYTOK ROZPOČTU	- 3 013 628	+ 156 787	+ 1 638 566,46
Finančné operácie			
Príjmové finančné operácie	4 759 620	1 551 365	1 529 165,78
Výdavkové finančné operácie	1 745 992	1 672 573	1 672 570,27
Rozdiel vo finančných operáciách	3 013 628	- 121 208	- 143 404,49

(údaje sú uvedené v €)

Mesto v roku 2022 hospodáril s prebytkom bežného rozpočtu vo výške 1 655 044,19 € a so schodkom kapitálového rozpočtu vo výške - 16 477,73 €. Celkovo hospodárenie mesta skončilo v roku 2022 s prebytkom rozpočtu vo výške + 1 638 566,46 €; takto vykázaný prebytok rozpočtu je zistený v súlade s § 2 písm. c) a § 10 ods. 3 písm. a) a b) zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy.

Podľa § 16 ods. 6 a 7 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, ak možno použiť v rozpočtovom roku v súlade s osobitným predpisom nevyčerpané účelovo určené prostriedky poskytnuté v predchádzajúcom rozpočtovom roku zo štátneho rozpočtu, z rozpočtu Európskej únie alebo na základe osobitného predpisu, tieto nevyčerpané prostriedky sa na účely tvorby peňažných fondov pri usporiadaní prebytku rozpočtu z tohto prebytku vylučujú.

Účel	Poskytovateľ	Nevyčerpaná suma
Stravovanie žiakov a detí MŠ (1,30 €)	UPSVR Brezno – ZŠ s MŠ Pionierska 2	2 315,30
Stravovanie žiakov a detí MŠ (1,30 €)	UPSVR Brezno – ZŠ s MŠ K. Rapoša Pionierska 4	473,20
Stravovanie žiakov a detí MŠ (1,30 €)	UPSVR Brezno – ZŠ s MŠ MPČĽ 35	6 982,30
Potraviny	ZŠ Pionierska 2	2 879,13
Potraviny	ZŠ s MŠ K. Rapoša Pionierska 4	12 765,61
Potraviny	ZŠ s MŠ MPČĽ 35	3 604,32
Projekt: PRIM – učebné pomôcky	ZŠ s MŠ Pionierska 2	436,37
Nenormatívne FP – vzdelávacie poukazy	RÚŠS - ZŠ s MŠ Pionierska 2	4 000,00
Nenormatívne FP – MŠ predškolači	RÚŠS – ZŠ s MŠ Pionierska 2	11 000,00
Plán obnovy – zdravotnícky personál	RÚŠS – ZŠ s MŠ Pionierska 2	5 948,00
Nenormatívne FP – vzdelávacie poukazy	RÚŠS – ZŠ s MŠ K. R. Pionierska 4	4 850,00
Nenormatívne FP – MŠ predškolači	RÚŠS – ZŠ s MŠ K. R. Pionierska 4	17 508,91
Nenormatívne FP – špecifiká Ukrajina	RÚŠS – ZŠ s MŠ MPČĽ 35	800,00
Nenormatívne FP – vzdelávacie poukazy	RÚŠS – ZŠ s MŠ MPČĽ 35	2 650,00
Nenormatívne FP – SZP	RÚŠS – ZŠ s MŠ MPČĽ 35	2 740,00
Nenormatívne FP – MŠ predškolači	RÚŠS – ZŠ s MŠ MPČĽ 35	11 030,00
Projekt: Zlepšenie vzdelávanie výsledkov žiakov	MŠVvaŠ SR – ZŠ s MŠ MPČĽ 35	384,12
Investičné akcie mesta	Nórske fondy	15 512,21
Rekonštrukcia strechy ZŠ s MŠ KR Pionierska 4	RÚŠS	100 000,00
Referendum	OÚ Brezno	6 745,70
ZPS a DS - Altánok	BBSK	606,98
ZPS a DS	Erik Duhan	300,00
Rodinné prídavky	UPSVR Brezno	154,97
Multifunkčná športová hala	MIRRI SR	1 199 990,18
Na činnosť	Spoločný obecný úrad	39 453,59
Ladová plocha na námestí – spolufinancovanie	OOCR Horehronie	23 370,00
		1 476 500,89

(údaje sú uvedené v €)

Mesto k 31.12.2022 vykazuje nevyčerpané účelovo určené prostriedky poskytnuté v predchádzajúcom rozpočtovom roku zo ŠR, z rozpočtu EÚ alebo na základe osobitného predpisu, ktoré možno použiť v nasledujúcom rozpočtovom roku, vo výške 1 476 500,89 €.

Na účely tvorby peňažných fondov sa z prebytku rozpočtu tieto nevyčerpané účelovo určené prostriedky poskytnuté v predchádzajúcom rozpočtovom roku zo ŠR, z rozpočtu EÚ alebo na základe osobitného predpisu, vylučujú (prebytok rozpočtu pre tvorbu rezervného fondu nesmie obsahovať nevyčerpané účelovo určené prostriedky poskytnuté v predchádzajúcom rozpočtovom roku zo ŠR, z rozpočtu EÚ alebo na základe osobitného predpisu, ktoré sa použijú na stanovený účel v roku 2023).

Z prebytku rozpočtu za rok 2022 sa musí tiež vysporiadať záporný zostatok finančných operácií vo výške 143 404,49 €; podľa § 10 ods. 6 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy sú súčasťou rozpočtu mesta aj finančné operácie, ktorými sa vykonávajú prevody prostriedkov peňažných fondov a realizujú sa návratné zdroje financovania a ich splácanie. Rozdiel medzi príjmovými a výdavkovými finančnými operáciami mesta Brezno za rok 2022 je záporný zostatok vo výške 143 404,49 €.

Prebytok rozpočtu na účely tvorby rezervného fondu je vo výške 18 661,08 €.

Mesto navrhuje v súlade s platnou právnou úpravou prebytok rozpočtu vo výške 18 661,08 € odvieť do rezervného fondu.

Na základe údajov o rozpočtovom hospodárení mesta a aj s ohľadom na dopady legislatívnych zmien a zmien makroekonomických ukazovateľov, ktoré sa dotknú aj hospodárenia samospráv si dovoľujem zhrnúť podstatné fakty a navrhnúť niekoľko odporúčaní:

- a) z dôvodu legislatívnych zmien je potrebné pripraviť sa na nižší rast daňových príjmov, konkrétne podielovej dane zo ŠR;
- b) na základe výnosu podielovej dane zo ŠR a plnenia príjmov z vlastníctva majetku (najmä výnosy z prenajatých pozemkov pre LESY MESTA BREZNO) nepredpokladám, že sa nižší rast daňových príjmov premietne do nedostatku zdrojov pre bežnú spotrebu mesta; tento predpoklad však bude platiť len ak bude mesto rozpočtovo zodpovedné;
- c) legislatívne zmeny majú ale za následok stagnáciu rastu príjmov a najmä rast bežných výdavkov mesta (napr. zákonné mzdové nároky zamestnancov apod.), bežné príjmy tak budú kryť bežné výdavky, nebude priestor na vytvorenie vysokého prebytku bežného rozpočtu, pričom prebytok bežného rozpočtu je jedným z hlavných zdrojov financovania rozvoja mesta;
- d) okrem prebytku bežného rozpočtu k zdrojom financovania rozvoja mesta patria kapitálové príjmy a rezervný fond, mesto prakticky rezervný fond nemá a pri kapitálových príjmoch je na základe výsledkov kontroly jasné, že mesto je úspešné v získavaní cudzích zdrojov (zo ŠR, z rozpočtu EÚ a na základe medzinárodných zmlúv), ale nedarí sa mu získať a ani vytvárať vlastné zdroje;
- e) z dôvodu nedostatku zdrojov pre rozvoj mesta, odporúčam analyzovať štruktúru bežných výdavkov a hľadať možné rezervy v znížení čerpania jednotlivých položiek bežných výdavkov;
- d) odporúčam vyvinúť maximálnu snahu o to, aby rast bežných výdavkov nekopíroval rast bežných príjmov (som si vedomá, že toto moje odporúčanie bude komplikované dodržať, nakoľko sa do čerpania bežných výdavkov v roku 2023 v plnom rozsahu premietne rast cien tovarov a služieb) a aby sa rast bežných príjmov, pokiaľ to bude možné, premietol do prebytku bežného rozpočtu, ktorý bude jeden zo zdrojov krytia schodku kapitálového rozpočtu a splátok návratných zdrojov financovania;
- e) riešiť finančnú disproporciu medzi parametrami kapitálového rozpočtu a medzi rozsahom a počtom rozvojových programov, ktoré má mesto rozpočtované vo svojom programovom rozpočte, príčinou poddimenzovania kapitálového rozpočtu je aktuálny pokles vlastných zdrojov financovania, vysoká rozpracovanosť investícií ako dôsledok pandémie, inflácie, rastu cien stavebných materiálov a zdĺhavých administratívnych postupov v rámci schvaľovania nenávratných finančných príspevkov, procesov verejného obstarávania, administratívnej finančnej kontroly a finančnej kontroly na mieste apod.

Hospodárenie mesta v roku 2022 ovplyvňuje hospodárenie v roku 2023:

- a) minimálna tvorba rezervného fondu z dôvodu nízkeho prebytku rozpočtu za rok 2022,
- b) úhrada neuhradených záväzkov po lehote splatnosti z roku 2022 z rozpočtu roku 2023 (z prostriedkov kontokorentného úveru),
- c) rastúci objem splátok návratných zdrojov financovania,
- d) rastúci počet investičných rozvojových programov bez krytia vlastnými zdrojmi.

2. BILANCIA AKTÍV A PASÍV

Z bilancie aktív a pasív je zrejmy vyšší podiel neobežného majetku oproti obežnému majetku v aktívach mesta. Oproti minulému roku mesto zaznamenalo nárast majetku, čo je veľmi priaznivý ukazovateľ; tento nárast bol zaznamenaný u neobežného majetku, menovite dlhodobého hmotného majetku a tiež u obežného majetku.

V návrhu záverečného účtu sú aktíva a pasíva podrobne okomentované. Mesto veľmi podrobne zdôvodnilo pohyb aktív podľa jednotlivých druhov majetku a to tak pri prírastkoch ako aj pri úbytkoch majetku.

2.1. BILANCIA POHLÁDÁVOK

Mesto za rok 2022 zaznamenalo zvýšenie stavu celkových pohľadávok, vymáhaniu pohľadávok zo strany mesta sa musí venovať maximálna pozornosť.

Prehľad vývoja pohľadávok za roky 2016 – 2022:

Rok	Pohľadávky celkom
2016	1 167 591
2017	1 202 759
2018	1 489 261
2019	1 364 462
2020	1 509 302
2021	1 418 092
2022	1 484 557

(údaje sú uvedené v €)

Priaznivé je, že mesto za rok 2022 zaznamenalo zníženie stavu celkových pohľadávok po lehote splatnosti, aj keď stav pohľadávok v lehote splatnosti sa zvýšil.

Vývoj pohľadávok podľa lehoty splatnosti:

Rok	Pohľadávky v lehote splatnosti	Pohľadávky po lehote splatnosti
2016	172 730	861 994
2017	167 318	1 035 441
2018	164 619	1 324 642
2019	205 978	1 158 484
2020	185 532	1 323 770
2021	34 439	1 383 653
2022	265 507	1 219 050

(údaje sú uvedené v €)

Daňové pohľadávky

Vývoj daňových pohľadávok – nedoplatkov za uplynulé roky:

	2018	2019	2020	2021	2022
Daň z nehnuteľností	254 440	329 530	465 538	336 770	311 101
Daň za psa	3 871	4 943	3 907	3 764	4 035
Daň za verejné priestranstvo	4 473	5 402	6 677	3 846	2 082
Daň za nevýherné hracie automaty	0	0	667	0	0
Daň za predajné automaty	0	0	0	0	0
Daň za ubytovanie	77	593	107	87	1 665
Poplatok za KO	389 037	422 063	450 832	462 189	482 564
Celkom	651 821	762 531	927 728	806 656	801 447

(údaje sú uvedené v €)

Vývoj daňových pohľadávok sa podarilo zastabilizovať, daňové pohľadávky oproti minulému roku mierne klesli.

S daňovými pohľadávkami sa pracuje, v návrhu záverečného účtu sa uvádza, že v roku 2022 bolo celkovo začatých 625 exekučných daňových konaní, z toho bolo ukončených 360 daňových exekučných konaní a zostalo neukončených 265 daňových exekučných konaní. Oproti minulým rokom sa výrazne pokročili v exekučných daňových konaniach. Tiež bolo zriadených ďalších 94 záložných práv k nehnuteľnostiam daňových dlžníkov a 13 záložných práv bolo zrušených. Od júla 2022 mesto začalo uplatňovať nový inštitút vymáhania daňových nedoplatkov, a to daňové exekúcie zadržaním vodičského preukazu podľa § 148a zákona č. 563/2009 Z. z. o správe daní v znení neskorších predpisov (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Nedaňové pohľadávky

Vývoj nedaňových pohľadávok nie je pozitívny - k 31.12.2022 boli nedaňové pohľadávky vo výške 683 110,06 € (k 31.12.2021 - 612 435,76 €, k 31.12.2020 to bolo 581 571,62 a k 31.12.2019 to bolo 234 511,69).

V návrhu záverečného účtu je uvedená podrobná štruktúra nedaňových pohľadávok, príčiny a dôvody ich vzniku ako aj spôsob ako sa s nimi nakladá.

Výška pohľadávok na nájomnom a cenách služieb spojených s užívaním bytov je evidovaná k 31.12. 2022 vo výške 230 405,34 € (k 31.12.2021 - 248 236,63 €, k 31.12.2020 - 246 769,88 €). Pohľadávky za nájom bytov a služieb spojených s nájomom sa týka celkovo 119 nájomníkov.

Výška pohľadávok na nájomnom a cenách služieb spojených s užívaním nebytových priestorov je evidovaná k 31.12.2022 v celkovej výške 76 511,37 € (k 31.12.2021 90 371,47 €, k 31.12.2020 - 79 189,60 €).

Výška pohľadávok na nájomnom za pozemky k 31.12.2022 je v celkovej výške 15 675,57 € (k 31.12.2021 - 27 696,48 €, k 31.12.2020 to bolo 22 517,51 €).

2.2. BILANCIA ZÁVÄZKOV

Mesto eviduje záväzky k 31.12.2022 v celkovej hodnote 8 592 328 € (k 31.12.2021 - 7 336 467 €, k 31.12.2020 - 6 717 116 €). Ide najmä o

- bankové dlhodobé úvery vo výške 3 104 207 € (k 31.12.2021 - 3 768 275 €)
- ostatné dlhodobé záväzky vo výške 1 760 672 € (k 31.12.2021 - 1 793 635 €), v tom splátky úveru ŠFRB vo výške 1 707 979 € (k 31.12.2021 - 1 742 414 €)
- záväzky voči dodávateľom vo výške 1 429 622 € (k 31.12.2021 - 343 115 €).

Podľa návrhu záverečného účtu mestu narástli záväzky voči dodávateľom. Mesto eviduje do lehoty splatnosti záväzky voči dodávateľom vo výške 1 144 791 €, z toho investičné vo výške 533 460 € a neinvestičné vo výške 611 331 €. Podľa návrhu záverečného účtu mesto eviduje aj záväzky po lehote splatnosti a to vo výške 284 831 €, z toho investičné vo výške 190 748 € a neinvestičné vo výške 94 083 €.

Podľa zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy subjekt verejnej správy nie je oprávnený zaväzovať sa v bežnom rozpočtovom roku na také úhrady, ktoré nemá zabezpečené v rozpočte na bežný rozpočtový rok a zaťažujú nasledujúce rozpočtové roky z dôvodu nedostatku zdrojov v bežnom rozpočtovom roku. Evidencia záväzkov po lehote splatnosti je neželaný stav a odporúčam prijať opatrenia, aby sa neopakoval.

3. PREHEAD O STAVE A VÝVOJI DLHU

Podmienky na prijatie návratných zdrojov financovania sú upravené v ustanovení §17 ods.6 zákona č. 583/2004 Z. z. Podľa citovaného ustanovenia obec môže na plnenie svojich úloh prijať návratné zdroje financovania, len ak

- a) celková suma dlhu obce neprekročí 60% skutočných bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka a
- a) suma ročných splátok návratných zdrojov financovania vrátane úhrady výnosov neprekročí 25% skutočných bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka, znížených o prostriedky poskytnuté v príslušnom rozpočtovom roku mestu z rozpočtu iného subjektu verejnej správy, prostriedky poskytnuté z Európskej únie a iné prostriedky zo zahraničia alebo prostriedky získané na základe osobitného predpisu.

pričom platí, že obe podmienky musia byť splnené súčasne.

Prehľad o návratných zdrojov financovania mesta so stavom k 31.12.2022:

Číslo zmluvy	Dátum podpisu	Splatnosť	Schválená výška (EUR)	Účel	Zostatok k 31.12.2022
11/101/06	15.10.2009	01.06.2025		Reštrukturalizácia úveru	270 226,41
11/101/05	08.09.2005	25.07.2030	3 632 742,48	Zimný štadión	389 115,68
11/018/06	30.04.2009	25.07.2030	192 524,73	Hotel Ďumbier	47 872,95
11/023/09	15.10.2009	14.10.2029	2 100 000,00	Zimný štadión Prestavba a nadstavba ZŠ P2 Rekonštrukcia námestia III. etapa	762 715,40
600/416/2018	14.11.2018	2049	870 500,00	Dom seniorov a denný stacionár	766 981,24
603/1127/2002	21.04.2002	15.07.2032	337 183,83	nájomný dom - 23 b.j. MPČĽ	162 667,31
603/646/2007	07.06.2007	15.09.2037	515 833,50	nájomný dom - 39 b.j. Nálepkova	275 404,66
600/39/2018	08.06.2018	15.08.2048	655 200,00	nájomný dom - 24 b.j. ŠLN	572 707,81
600/40/2018	08.06.2018	15.08.2038	34 550,00	TV - 24 b.j. ŠLN	27 660,90
158/CC/20	11.03.2020	28.02.2021	900 000,00	Kontokorentný úver	0
132/CC/21	03.03.2021	31.12.2025	2 000 000,00	Investičný úver	1 200 000,00
687/2020 - int.	25.09.2020	2027	434 276,00	Návratná fin. výpomoc	434 276,00
SPOLU					4 909 628,36

Stav a vývoj dlhu a podmienok na prijatie návratných zdrojov financovania za posledné obdobie:

Rok	Celková suma dlhu v €	Suma ročných splátok vrátane výnosov	Skutočné bežné príjmy predchádzajúceho roka/ Skutočné bežné príjmy predchádzajúceho roka bez transferov	§17 ods.6 písm. a) (v %)	§17 ods.6 písm. b) (v %)
2011	5 247 597	492 846	9 909 181	45,60	4,58
2012	5 423 354	506 591	9 736 473	48,46	4,80
2013	4 998 369	581 249	10 057 835	42,93	5,39
2014	3 917 108	567 052	10 445 004	37,50	5,06
2015	3 327 191	837 160	11 689 841	28,46	7,16

2016	3 068 022	525 004	12 557 745/ 8 961 521	24,43	5,86
2017	2 799 867	496 485	13 316 387/ 9 706 313	21,03	5,12
2018	3 223 302	395 129	14 164 622/ 10 534 730	22,71	3,75
2019	3 115 374	411 588	16 526 080/ 11 918 430	18,85	3,45
2020 – k 31.12.2020	2 431 365	1 098 701	16 047 185/ 11 514 139	15,15	9,54
2021 – k 31.3.2021	4 391 774	432 691	17 452 508/ 11 703 001	25,16	3,7
2021 – k 31.12.2021	3 768 275	1 169 858	17 452 508/ 11 288 001	21,59	10,36
2022 – k 31.3.2022	4 628 684	1 819 303	18 072 008/ 12 215 049	25,61	14,89
2022 – k 31.12.2022	3 104 206	1 624 579	18 037 035/ 12 212 049	17,21	13,30

4. ÚDAJE O HOSPODÁRENÍ PRÍSPEVKOVEJ ORGANIZÁCIE

Mesto má zriadenú jednu príspevkovú organizáciu – Technické služby Brezno. Záverečný účet obsahuje strohé údaje o hospodárení tejto príspevkovej organizácie. Vzhľadom k výške príspevku a k činnostiam, ktoré táto organizácia pre mesto zabezpečuje odporúčam, aby sa do budúca v tejto časti venovala hospodáreniu príspevkovej organizácii väčšia pozornosť.

Mesto svojej príspevkovej organizácii poskytlo príspevok na prevádzku a príspevok na obstaranie dlhodobého hmotného a nehmotného majetku:

2022	Bežný príspevok		Kapitálový príspevok	
	rozpočet	čerpanie	rozpočet	čerpanie
Technické služby	2 849 005,36	2 849 005,36	870 820,63	870 820,63

(údaje sú uvedené v €)

v porovnaní s rokmi 2021 a 2020:

2021	Bežný príspevok		Kapitálový príspevok	
	rozpočet	čerpanie	rozpočet	čerpanie
Technické služby	2 560 994,29	2 560 994,29	560 160,35	560 160,35
2020	Bežný príspevok		Kapitálový príspevok	
	rozpočet	čerpanie	rozpočet	čerpanie
Technické služby	2 204 437,59	2 204 437,59	428 403,89	428 403,89

(údaje sú uvedené v €)

V roku 2022 mesto poskytlo Technickým službám vyšší príspevok na prevádzku a vyšší príspevok na obstaranie dlhodobého hmotného a nehmotného majetku ako v minulých rokoch. Z hľadiska rozpočtu mesta ide o nemalé zdroje na zabezpečenie všetkých činností, ktoré uvedená príspevková organizácia vykonáva. Údaje o hospodárení príspevkovej organizácie v návrhu záverečného účtu považujem za nedostatočné. Odporúčam uvádzať čerpanie príspevku na prevádzku v členení podľa funkčnej klasifikácie, aby návrh záverečného účtu obsahoval údaje o tom, aké samosprávne činnosti a verejnosprospešné služby a za akú hodnotu príspevková organizácia poskytuje mestu (verejné

osvetlenie, komunálny odpad, údržba miestnych komunikácií, šport, kultúra apod.). Považujem to za dôležité a to tiež z dôvodu, že Technické služby mesta Brezna dosiahli záporný výsledok hospodárenia v hlavnej činnosti a tiež záporný výsledok hospodárenia v podnikateľskej činnosti. Od roku 2018 je to prvýkrát v podnikateľskej činnosti a v hlavnej činnosti sa tento záporný výsledok opakuje (rok 2021 a 2022). V roku 2022 ide o vysoké prekročenie nákladov oproti výnosom.

Hospodárenie príspevkovej organizácie za hlavnú činnosť v roku 2022 v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi:

	Technické služby - 2018	Technické služby - 2019	Technické služby - 2020	Technické služby - 2021	Technické služby - 2022
Náklady	4 103 784	4 411 478	3 820 843,83	4 233 832,25	4 941 514,62
Výnosy, v tom :	4 142 145	4 458 501	3 863 286,55	4 222 539,77	4 814 389,67
Výsledok hospodárenia (po zdanení)	38 360	46 995	42 442,72	- 11 292,48	- 127 124,95

(údaje sú uvedené v €)

Hospodárenie príspevkovej organizácie za podnikateľskú činnosť v roku 2022 v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi:

	Technické služby - 2018	Technické služby - 2019	Technické služby - 2020	Technické služby - 2021	Technické služby - 2022
Náklady	477 680,46	498 692,03	431 883,70	621 153,39	708 291,09
Výnosy	482 291,51	499 193,46	436 195,05	634 822,72	685 227,65
Výsledok hospodárenia (po zdanení)	4 513,73	382,29	3 738,74	13 457,92	- 23 063,44

(údaje sú uvedené v €)

Podľa zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy príspevková organizácia môže vykonávať so súhlasom zriaďovateľa podnikateľskú činnosť nad rámec hlavnej činnosti, pre ktorú bola zriadená, iba ak plní úlohy určené zriaďovateľom. Náklady na podnikateľskú činnosť musia byť kryté výnosmi z nej. Ak je hospodárskym výsledkom podnikateľskej činnosti k 30. septembru rozpočtového roka strata, je vedúci rozpočtovej organizácie alebo príspevkovej organizácie povinný zabezpečiť, aby bola do konca rozpočtového roka vyrovnaná, alebo urobiť také opatrenia na ukončenie podnikateľskej činnosti, aby sa v ďalšom rozpočtovom roku už nevykonávala. V prípade príspevkovej organizácie ide o nedodržanie právnej úpravy.

5. PREHĽAD O POSKYTNUTÝCH DOTÁCIÁCH

V súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy návrh záverečného účtu obsahuje aj podrobný prehľad o poskytnutých dotáciách podľa § 7 ods. 4 cit. zákona v členení podľa jednotlivých príjemcov. Mesto poskytlo dotácie v súlade s cit. zákonom a s VZN o poskytovaní dotácií a členských príspevkov fyzickým a právnickým osobám – podnikateľom na podporu všeobecne prospešných služieb, na všeobecne prospešný a verejnoprospešný účel.

6. ÚDAJE O PODNIKATELSKEJ ČINNOSTI

Návrh záverečného účtu mesta Brezna neobsahuje údaje o nákladoch a výnosoch podnikateľskej činnosti, pretože mesto v roku 2022 nevykonávalo podnikateľskú činnosť.

7. HODNOTENIE PROGRAMOV ROZPOČTU

V súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy bol rozpočet na rok 2021 zostavený ako programový rozpočet; výdavky rozpočtu mesta boli alokované do príslušných programov, ktoré sa vnútorne členili na podprogramy, prvky a projekty. Každý program, ktorý predstavuje súhrn aktivít (prác, činností a dodávok) má definovaný svoj zámer a cieľ, pričom zámer vyjadruje očakávaný pozitívny dôsledok dlhodobého plnenia príslušných cieľov a cieľ sa monitoruje a hodnotí merateľným ukazovateľom. Hodnotenie programov v návrhu záverečného účtu je na úrovni slovného uvedenia plnenia či neplnenia jednotlivých programov mesta, vrátane jeho prvkov a projektov.

ZÁVER

Návrh záverečného účtu mesta Brezna za rok 2022 je spracovaný v súlade s príslušnými ustanoveniami § 16 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a obsahuje všetky predpísané náležitosti podľa § 16 ods. 5 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy.

Návrh záverečného účtu mesta Brezna za rok 2022 bol zverejnený v súlade s § 9 ods. 2 zákona o obecnom zriadení a § 16 ods. 9 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy.

Riadna účtovná závierka k 31.12.2022 bola overená audítorom v súlade so všeobecne-záväznými právnymi predpismi.

ING. INGRID KONEČNÁ VEVERKOVÁ
HLAVNÁ KONTROLÓRKA MESTA BREZNA